

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY KASSAI ÚTI TAGÓVODÁJA

HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

OM azonosító: 028572

Készítette: a MIÓVI Kassai Úti Tagóvodájának nevelőtestülete

Hatályos: 2025. szeptember 1.

2025.

Tartalomjegyzék

Bevezető.....	3
1. Gyermekkép, óvodakép.....	4
1.1. Gyermekképünk.....	4
1.2. Óvodaképünk.....	4
2. Az óvodai nevelés feladatai.....	5
2.1. Egészséges életmód alakítása.....	5
2.3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	7
3.3. Az óvodai élet megszervezése.....	13
3.3.1. Napirend.....	13
3.3.2. Hetirend.....	14
3.3.3. Óvodai dokumentáció.....	14
3.4. Az óvoda kapcsolatai.....	15
4. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai.....	18
4.1. Játék.....	18
4.2. Verselés, mesélés.....	20
4.3. Ének, zene, népi játék, tánc.....	22
4.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.....	24
4.5. Mindennapos mozgás.....	26
4.7. Munka jellegű tevékenységek.....	33
4.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	34
5. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére.....	35
5.1. A testi fejlődés jellemzői.....	36
5.2. A lelki fejlődés jellemzői.....	36
5.3. Az értelmi fejlődés jellemzői.....	36
5.4. A szociális fejlődés jellemzői.....	37
6. Egészségnevelési és környezetnevelési program.....	37
6.1. A szomatikus nevelés feladatai.....	38
6.2. A pszichohigiénés: lelki, érzelmi, akarati nevelés feladatai.....	38
6.3. A szociális egészség fejlesztési feladatai.....	39
7. A környezet védelme.....	39
8. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.....	40
8.1 A szociális hátrányok enyhítését segítő nevelés.....	40
8.1.1. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelése.....	41
8.2 A sajátos nevelést igénylő gyermekek óvodai nevelése.....	42
9. Óvoda-iskolai átmenet támogatása.....	42
10. Tehetséggondozás.....	43
11. Gyermekvédelem.....	43
12. Hagyományok, ünnepek.....	44

Bevezető

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Kassai Úti Tagóvodájának nevelőtestülete küldetésének tartja, hogy egy olyan óvodát működtessen, mely méltó helyet foglal el Miskolc Megyei Jogú Város életében. Az elvárásoknak, igényeknek való megfeleléssel, a külső és belső partnerek elégedettségével. Célunk, hogy óvodáinkban magas színvonalú, gyermekközpontú nevelés folyjon; az integrált intézmény tudatos, szakszerű, innovációra képes szervezetként működjön.

Az óvodás gyermekek felnőtté válásának kulcsa részben a mi kezünkben van. Az óvoda a gyermek életében, személyiségfejlődésében fontos helyszín, ahol meleg, szeretetteljes családi légkörű, érzelmekben és tevékenységekben gazdag nevelés valósul meg, az egyéni képességeik kibontakozásával, szocializációs folyamatok fejlődésével. A családi neveléssel együttműködve meghatározó időszaka minden gyermeknek a sikeres élet elkezdéséhez.

A gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlesztését az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével lehet megvalósítani, a gyermeki személyiség tiszteltetésével és elfogadásával. Mindenki számára egyaránt fontos az egyénre irányuló odafigyelés, a pozitív megerősítés, az őszinteség.

Nevelőtestületünknek azt kell szem előtt tartania, hogy minden, ami az intézményben zajlik, a gyermekek érdekében történjen.

A Pedagógiai Program megalkotása és kidolgozása során szakmai elképzeléseink folyamatos változások, módosítások során érlelődtek, forrták ki magukat. Építettünk meglévő értékeinkre, helyi adottságainkra, eddigi tapasztalatainkra, azonosultunk a kompetencia alapú nevelés alapelveivel, felhasználtuk a korszerű fejlődés-, és neveléslélektani ismereteket, eredményeket. Nevelőtestületünk a Pedagógiai Programot az Óvodai nevelés országos alapprogram iránymutatása, szellemisége, cél- és feladatrendszere alapján készítette, melynek megvalósítását felkészült, szakmai megújulásra kész óvodapedagógusaink elhivatottsággal végzett pedagógia munkája biztosítja.

1. Gyermekkép, óvodakép

1.1. Gyermekképünk

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

A nevelés során pedagógusaink arra törekednek, hogy gyermekek optimista életszemléletű, színesen kommunikáló, környezetében jól eligazodó, jó kapcsolatteremtő képességgel rendelkező, a másságot toleráló, empátikus, széles látókörű, kreatív emberekké váljanak.

Óvodapedagógusaink arra törekednek, hogy a gyermekek társaikkal és a felnőttekkel való együttműködés során elsajátítsák az együttélés szokásait, megtanuljanak figyelni, alkalmazkodni, együtt érezni egymással, miközben tolerálják egymás másságát.

Nevelőtestületünk az óvodai évek során igyekszik a gyerekeket úgy nevelni, annyi szeretetet, törődést, és sokféle lehetőséget adni nekik, hogy személyiségük szabadon kiteljesedhessék.

„Az ember rendeltetése, hogy egyre emberibbé váljék.”
(Albert Schweitzer)

1.2. Óvodaképünk

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti óvo-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkcióit a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba való átlépés belső pszichikus feltételei.

Nevelőtestületünk törekszik az információs társadalom digitális állampolgárját célzó, valamint az IKT eszközöket használó, rugalmas tanulási utakat biztosító szemléletet előtérbe helyező nevelés-oktatás megvalósítására, az életkori sajátosságok figyelembevételével. Óvodapedagógusaink a tanulásban, neveltségben lemaradó gyermekeknél a lemaradás, lemorzsolódás okait azonosítják, egyéni fejlődési tervet készítenek, az eredményeket méri és értékeli.

Az óvodai nevelés alapelvei

- A gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.
- A nevelés tegye lehetővé és segítse a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását.
- Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatások igazodjanak a gyermek személyiségéhez.

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik

- A gyermeki szükségletek kielégítéséről.
- Az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről.
- A testi, szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról.
- A gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról.
- E tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségterületekről, emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.
- A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét. Az óvodai nevelésnek biztosítania kell az óvoda esélyteremtő szerepének és hátránykompenzációs képességének erősítését.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok: migráns gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

2. Az óvodai nevelés feladatai

Az óvodai nevelés célja és feladatai

Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, ezen belül

- Egészséges életmód alakítása.
- Érzelmi erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.
- Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

2.1. Egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés célja:

Az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése, a gyermek gondozása, egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- Harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- Testi képességek fejlődésének segítése.
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése; a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése; a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- Életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

2.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az érzelmi nevelés célja:

A társas együttélés és az életkorban elvárható alapvető erkölcsi normák szokás szintű megalapozása. A gyermekek erkölcsi és szociális érzékenységének fejlesztése, éntudatának alakítása. Az összetartozás érzésének mélyítése, annak megértetése, hogy az emberek különböznek egymástól, a nemzeti identitástudat, a hazaszeretet, a szülőföldre és a családhoz való kötődés megalapozása, erősítése. Kiemelt célunk a környezetünk óvása, fenntarthatósága, azon belül a gyermekek érzékenyítése az állatvédelem és a felelős állattartás irányába.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Törekszik arra, hogy a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék.
- Nevelőmunkáját úgy végzi, hogy az óvodapedagógus és a gyermek közötti kapcsolatot pozitív attitűd és érzelmi töltés jellemezze.
- Segíti a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és teret enged az önkifejező törekvéseinek.
- A gyerekeket annak elfogadására, megértésére neveli, hogy az emberek különböznek egymástól.
- A gyermek nyitottságára építve segíti a gyereket abban, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, kötődjön a családhoz, szülőföldjéhez; rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó szépre és jóra.

A szocializáció a társadalomba való beilleszkedés folyamata, amelynek során az egyén megtanulja megismerni önmagát, környezetét, elsajátítja a társadalmi együttélés szabályait, a lehetséges és elvárt viselkedési módokat. A gyermek szocializációja szempontjából fontos a közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlása.

Az óvodapedagógus feladatai

- Olyan óvodai életet biztosít, amely segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak: együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség; és akaratának: önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat fejlődését.
- A gyermeket arra neveli, hogy tisztelje szüleit, társait, az óvoda dolgozóit.
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, sajátos nevelést igénylő, hátrányos helyzetű, veszélyeztetett, illetve kiemelkedő képességű gyermekek nevelésében szükség szerint szakemberek segítségét kéri.

2.3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi- kommunikációs nevelés célja:

Átfogva az óvodai nevelőmunka minden területét, hozzájáruljon a gyermek személyiségének teljes kibontakoztatásához, a képességek megalapozásához.

Az óvodapedagógus feladatai

- Olyan óvodai légkört teremt, amelyben a gyerekek gátlás nélkül, szívesen kommunikálnak.
- Tudatosan és folyamatosan megfigyeli a gyerekek beszédét, hogy megismerje azt a beszéd szintet, amelyről elkezdheti a gyermekek fejlesztését.
- Megismerve a család anyanyelvi kultúráját, figyel a családban esetleg előforduló beszédhibákra, megnyeri partnernek a családot a gyermek anyanyelvi neveléséhez.
- Felismeri a gyermeknél a különböző beszédhibákat, szükség esetén logopédus segítségét kéri.
- Elősegíti a logopédiai kezelésre járó gyermekek fejlesztésének eredményességét.
- Az óvodai élet minden területén törekszik a gyermekek szóbeli aktivizálására, a gyerekek valamennyi kérdésére választ ad, saját kérdéseit érthetően, pontosan, egyszerűen fogalmazza meg.
- Figyelembe veszi, hogy a nem verbális kommunikáció nemcsak kiegészíti, megerősíti, de helyettesítheti is a nyelvi kifejezéseket.
- Kihasználja a kommunikációs képességfejlesztés valamennyi területét: a spontán helyzeteket, a kifejezetten fejlesztés céljából szervezett tevékenységeket, és a dominánsan nem e célból szervezett tevékenységek kommunikációs képességfejlesztő hatásait is.
- Ösztönözi a gyerekeket a folyamatos, összefüggő, megfelelő tempójú és erősségű beszédre, a tiszta artikulációra; differenciált fejlesztéssel elősegíti mind a beszédében gátolt, mind a kiemelkedően gazdag szókinccsel rendelkező, választékosan beszélő gyermek beszédképességének fejlődését.
- A bábjáték és drámajáték elemeit az anyanyelvi nevelés egyik legfontosabb eszközének tekinti.

- A gyerek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra építve olyan változatos tevékenységeket biztosít, melyeken keresztül a gyerekek tapasztalatokat szerezhetnek a természeti és társadalmi környezetről.
- Helyes mintaadással figyelmet fordít a beszédkedv fenntartására, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések érvényesülésére, s a válaszok igénylésére.
- Megismeri a hátrányos helyzetű gyermekek anyanyelvi, szintjét, erre építi fejlesztő munkáját.
- Rendszerezi a gyermek spontán szerzett tapasztalatait, bővíti ismereteit, fejleszti az értelmi képességeket: érzékelést, észlelést, emlékezetet, figyelmet, képzeletet, gondolkodást és kreativitást.
- Az óvodapedagógus egész nevelőmunkáját áthatja a szereteten, őszinte érdeklődésen és elfogadáson alapuló, a gyermekek egyéni különbségeit tiszteletben tartó magatartása.

3. Az óvodai élet megszervezésének elvei

3.1. Személyi feltételek

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a **gyermek** áll.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeit is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

3.1.1. Az óvodapedagógus és kompetenciái

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az **óvodapedagógus**, akinek személyisége meghatározó, jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek.

A korai iskolaelhagyás megelőzésének és a lemorzsolódás csökkentésének érdekében célunk az óvodapedagógusaink szakmai tudásának felfrissítése, fejlesztése és a pedagógus kompetenciák magas szintre történő emelése.

Óvodapedagógusainktól az önértékelési, minősítési elvárásoknak megfelelően az alábbi kompetenciák megléte, fejlesztése várható el.

Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás

Rendelkezik az óvodai tevékenységek tartalmának közvetítéséhez szükséges szaktudományos és művészeti ismeretekkel. Ismeri a tevékenységek szervezéséhez szükséges módszertani eljárásokat a játék; verselés, mesélés; az ének-zene, énekes játék, gyermektánc; rajzolás, festés, mintázás, kézi munka; a mozgás, a külső világ tevékeny megismerése; a munka jellegű tevékenységek, és a tevékenységekben megvalósuló tanulás területén. Ismeri a szakmódszertan hazai és nemzetközi eredményeit, szakirodalmát, aktuális kérdéseit, az óvodai nevelés tartalmát meghatározó alapidokumentumokat, az óvodás gyermek megismerő tevékenységének sajátosságait, az élményszerű tevékenységszervezés eljárásait, az óvodai tevékenységi formák céljait, feladatait, szerepét a gyermekek személyiségfejlődésében. Ismeri az óvodás gyermek fejlődésének jellemzőit az óvodáskor végére. Ismeri a műveltségterületek közvetítése során felhasználható nyomtatott és nem nyomtatott, valamint a digitális információforrásokat, az azokról való tájékozódás lehetőségeit, a hatékony nevelési-oktatási stratégiákat, tanulásszervezési módokat, munkaformákat, módszereket, eszközöket. Képes a pedagógiai-pszichológiai módszerek, eljárások alkalmazására, a különböző tudásterületek közötti összefüggések, kapcsolódások, felismerésére, megvalósítására, valamint szakszerűen tudja magát kifejezni mind szóban, mind írásban. Képes szaktudományi,

szakmódszertani, nevelési és tanuláselméleti tudásának hatékony integrálására, a nevelő, fejlesztő tevékenységével kapcsolatos önreflexióra és önkorrekcióna.

Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók.

Ismeri a pedagógiai tevékenységet meghatározó tervezési dokumentumokat, átlátja ezeknek a gyermeki tevékenységszervezésben, tartalmi szabályozásában betöltött szerepét. Ismeri a tervezéshez szükséges információk forrását, a gyermekek életkori és egyéni sajátosságaihoz igazodó pedagógiai, pszichológiai, továbbá szakmódszertani szempontokat, képes az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja fejlesztési területeinek nevelési céljait érvényesíteni. A gyermeki személyiség fejlesztésére vonatkozó célkitűzések, a gyermekek életkora, a rendelkezésre álló eszközök és a pedagógiai környezet közötti összhang megteremtésével képes pedagógiai munkájának megtervezésére, rendszerszemléletű megközelítésre. Képes a gyermeki tevékenységek során felhasználható eszközöket, egyéb tanulási forrásokat kritikusan elemezni, a konkrét céloknak megfelelően kiválasztani, valamint pedagógiai folyamatok tervezésével kapcsolatban szakmai önreflexióra, illetve önkorrekcióna. Fontosnak tartja az alapos felkészülést, tervezést és a rugalmas megvalósítást, a tervezés során együttműködik a kollégákkal és figyelembe veszi az adott gyermekcsoport sajátosságait: motiváltság, előzetes tudás, képességek, szociokulturális sajátosságok.

A tanulás támogatása

Ismeri az általános pedagógiai-pszichológiai képzésben tanult módszerek, eljárások óvodai képességfejlesztésben való alkalmazásának szempontjait, lehetőségeit, módszereit. Alapvető ismeretekkel rendelkezik a különböző motiváció-elméletekről, a gyermekek érdeklődésének felkeltéséhez, motiváltságuk fenntartásához alkalmazható módszerekről. Rendelkezik a tevékenységközpontú környezet fizikai, érzelmi, társas, tanulási sajátosságainak, feltételeinek megteremtéséhez szükséges ismeretekkel és ismeri a sokoldalú tapasztalatszerzés óvodai és óvodán kívüli lehetőségeit, színtereit. Tájékozott a differenciálás pedagógiai módszerek kiválasztásának és alkalmazásának kérdéseiben és ismeri az egész életen át tartó tanulásra felkészítés jelentőségét. Képes a felfedezést, aktivitást biztosító, a gondolkodási, probléma megoldási és együttműködési képességének fejlesztését segítő módszerek, szervezési formák kiválasztására, illetve megvalósítására. Képes a nyugodt, biztonságos környezet megszervezésére; az érdeklődés, a figyelem folyamatos fenntartására, a tanulási nehézségek felismerésére, kezelésére; a hagyományos és az információ-kommunikációs technikákra épülő eszközök célszerű alkalmazására.

A gyermek személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek többi gyermekkel együtt történő sikeres neveléséhez szükséges megfelelő szakmódszertani felkészültség.

Alapvető pszichológiai, pedagógiai és szociológiai tudással rendelkezik a személyiség sajátosságaira és fejlődésére vonatkozó nézetekről, a szocializációról és a perszonalizációról, a hátrányos helyzetű gyermekekről, a személyiségfejlődés zavarairól, a magatartásproblémák okairól, a gyermeknevelés, a tehetséggondozás és az egészségfejlesztés módszereiről. Ismeri az óvodás gyermek megismerésének módszereit, az anyanyelv által közvetített fogalmak kialakulásának életkori

sajátosságait, a gyermekek fogalomrendszerének fejlesztésében játszott szerepét, a gyermeki tevékenységek által fejlesztendő kompetenciákat, ezek fejlődésének mérési, megfigyelési módszereit. Képes a gyermekek egyéni szükségleteit figyelembe véve olyan pedagógiai helyzeteket teremteni, amelyek elősegítik a gyermekek értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi fejlődését, az egészséges életmód kialakítását. Képes a tehetséges, a nehézségekkel küzdő vagy a sajátos nevelési igényű, valamint a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, és a különleges bánásmódot igénylő gyermekeket felismerni, hatékonyan nevelni, fejleszteni, számukra differenciált bánásmódot nyújtani. Döntéseiben szakmai önreflexióra és önkorrekcióna képes, nyitott a személyiségfejlesztés változatos módszereinek elsajátítására. Tiszteli a gyermekek személyiségét, képes mindenkiben meglátni az értékeket és pozitív érzelmekkel, szeretettel viszonyulni minden gyermekhez, érzékeny a gyermekek, családok problémáira, törekszik az egészséges személyiségfejlesztés feltételeit biztosítani minden gyermek számára.

A gyerekcsoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység.

Alapvető tudással rendelkezik a társadalmi és csoportközi folyamatokról, a demokrácia működéséről, a kulturális értékek és szokások elsajátításáról, és a multikulturalizmusról. Ismeri a gyermeki szocializáció sajátosságait és a közösségek pszichológiai, szociológiai és kulturális hatásait, a gyermekek társas kapcsolataira vonatkozó fontosabb feltáró módszereket, a közösség kialakítását, fejlesztését elősegítő pedagógiai módszereket. Alkalmazza az együttműködést támogató, motiváló módszereket a gyermekek valamennyi tevékenységében, kiemelten a játékban. Képes értelmezni és a gyermekek érdekében felhasználni azokat a társadalmi-kulturális jelenségeket, amelyek befolyásolják a gyermekek óvodai és óvodán kívüli életét. Képes az óvodai nyitott és elfogadó légkör megteremtésére, előítéletektől mentesen végzi pedagógiai munkáját, igyekszik az inklúzió szemléletét magáévá tenni. Elkötelezett a nemzeti értékek és azonosságtudat iránt, nyitott a demokratikus gondolkodásra és magatartásra nevelés, valamint a környezettudatosság iránt, tudatosan törekszik az értékek sokféleségének elfogadására, nyitott mások véleményének, értékeinek megismerésére, tiszteletben tartására, különös tekintettel az etnikumokra és nemzetiségekre. Belátja, hogy a konfliktusok is a közösségi élethez tartozhatnak, képes azokat hatékonyan kezelni, folyamatosan együttműködik a szülőkkel.

Pedagógiai folyamatok és a gyermekek személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése.

Szakszerű tudása van az értékelés funkcióiról, folyamatáról, formáiról és módszereiről, tisztában van az óvodai értékelési és mérés-metodikai szabályaival, összefüggéseivel. Ismeri az óvodás gyermek érési sajátosságait, az önmagához viszonyított fejlődésének folyamatos megfigyelési módszereit, a különböző képességterületeken történő elmozdulás regisztrálásának módját, eszközeit. Az értékelés körébe bevonja a rendszeresen és célirányosan végzett megfigyelések során a gyermeki produktumokat, a verbális és nem verbális megnyilvánulásokat, a cselekvésekben, feladat-, és problémamegoldásban megnyilvánuló jellemzőket, a társas viselkedést. Képes az értékelés különböző céljainak és szintjeinek megfelelő értékelési formák, módszerek meghatározására, az értékelés eredményeinek felhasználására. Az értékelés során képes figyelembe venni a differenciálást, individualizálás szempontjait, a szülőktől kapott gyermekük fejlődésére vonatkozó információkat, és képes az értékelés eredményeire épülő, a gyermek egyéni fejlődési tempójához illeszkedő fejlesztési feladatok meghatározására.

A környezeti nevelésben mutatott jártasság, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselője és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadásának módja.

Segíti a gyerekeket, hogy megértsék a nem fenntartható és fenntartható fejlődés különbségeit. Kihasználja saját szakterületén, illetve intézményében a fenntarthatóságra nevelés pedagógiai lehetőségeit. Lehetővé teszi a gyerekek számára, hogy saját cselekedeteikkel, viselkedésükkel hozzájáruljanak a fenntarthatósághoz, tudatosítva bennük, hogy a jövő rajtuk is múlik. Segíti a gyerekeket, hogy a múlt és a jelen tükrében kreatívan gondolkodjanak a lehetséges jövőről.

Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás

Ismeri az óvodai kommunikáció sajátosságait és azoknak a kapcsolatok minőségére kifejtett hatását. Tájékozott a szülőkkel és a pedagógiai munkáját segítő különféle szakemberekkel, szakmai intézményekkel való együttműködés módjairól. Ismeri a pedagógusszerepre vonatkozó pszichológiai, szociológiai és pedagógiai elméleteket, a szereppel kapcsolatos különböző elvárásokat, a pedagógus szakma jogi és etikai szabályait, normáit. Tájékozott az óvodapedagógusi hivatásához kötődő információs forrásokról, szervezetekről, képes a gyermekekkel a kölcsönös tiszteletre és bizalomra épülő kapcsolatrendszer megteremtésére, az együttműködési formák közös kialakítására, elfogadtatására. Szakmai szituációkban képes szakszerű, közérthető, nyílt és hiteles kommunikációra gyermekkel, szülőkkel, kollégáival, az óvodán kívüli munkatársakkal a partnerek életkorának, kultúrájának megfelelően. Képes felismerni, értelmezni kommunikációs nehézségeit és ezen a téren önmagát fejleszteni, meghatározni saját szakmai szerepvállalását. Pedagógiai munkájában felmerülő problémákhoz képes adekvát szakirodalmat keresni, felhasználni, jól tájékozódik az óvodapedagógiai szakirodalomban, képes elemezni, értelmezni e területek kutatási, fejlesztési eredményeit, tisztában van a pedagógiai kutatás, fejlesztés, valamint innováció sajátosságaival. Képes egyszerűbb kutatási módszerek használatára, pedagógiai helyzetekben együttműködésre, kölcsönösségre, segítő kommunikációra. Nyitott arra, hogy a konfliktushelyzetek, problémák feltárása, illetve megoldása érdekében szakmai segítséget kérjen és elfogadjon, kész részt vállalni a pedagógiai munkájával kapcsolatos fejlesztési, innovációs tevékenységben. Betartja a pedagógus pálya jogi és etikai normáit, törekszik önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, testi-lelki egészségének megőrzésére, és ehhez nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására. Figyelemmel kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, és reflektív módon törekszik tevékenységének javítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére. Szakmai műveltségét nem tekinti állandónak, kész a folyamatos szaktudományi, szakmódszertani és neveléstudományi megújulásra, nyitott a pedagógiai tevékenységére vonatkozó építő kritikára.

Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

Önállóan képes az óvodapedagógiával kapcsolatos átfogó, megalapozó szakmai kérdések átgondolására és az ide vonatkozó források alapján megfelelő válaszok kidolgozására. Az óvodai nevelő-fejlesztő tevékenységhez kapcsolódó tudományterületeket megalapozó nézeteket felelősséggel vállalja. Együttműködés és felelősségvállalás jellemzi szakmájával, illetve azok képviselőivel kapcsolatban. Jelentős mértékű önállósággal rendelkezik óvodapedagógusi hivatása átfogó és speciális kérdéseinek felvetésében, kidolgozásában, szakmai nézetek képviselésében, indoklásában. Felelősséggel vállalja a kezdeményező szerepét a szakmai együttműködés

kialakítására, egyenrangú partner a szakmai kooperációban, végig gondolja és képviseli az óvodapedagógusi szakterület etikai kérdéseit.

3.1.2. Pedagógiai munkát segítő alkalmazottak

Az óvodapedagógusi tevékenység és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája teszi lehetővé az óvodai nevelés eredményességét. Ennek feltétele az óvodapedagógus, dajka és egyéb dolgozók törvényben meghatározott létszámú foglalkoztatása, ami biztosítja a szakszerű ellátást, a minőségi munkavégzést.

Pedagógiai asszisztens attitűdjei

Nyitott a pedagógiai módszerek megismerésére, alkalmazására; képes az óvodapedagógus útmutatása alapján segíteni a gyerekeket a különböző tevékenységek során. Elkötelezett az óvoda felé, munkatársaival jó kommunikációs, elfogadó partneri kapcsolatot tart fenn; magatartása, tevékenysége példa értékű mind a gyermekek, mind a szülők előtt; kedves, nyitott, elfogadó; segíti az integrált nevelés megvalósítását; munkáját az óvodapedagógus ajánlásai szerint végzi.

Dajka attitűdje

Mintaszerepet vállalni tudó, viselkedésében példamutató; a nevelésben, gondozásban optimálisan segítő, befogadó, különbözőségeket elfogadó, gyermekszerető; beszédét, kommunikációját tekintve modellértékű. A nevelőmunka közvetlen segítője; tisztában van az egészségügyi ismeretekkel, rendelkezik környezettudatos szemlélettel; érzelmileg közel tud kerülni a gyermekhez, a felnőttekkel jó kollegiális kapcsolatot tud ápolni; nyitott a pedagógiai módszerek megismerésére; igényli az önfejlődést, részt vesz a neki szóló képzéseken.

Pedagógusaink a **sajátos nevelési igényű** gyermek fejlesztését személyre szabott, egyéni fejlesztő tervek alkalmazásával és speciálisan képzett szakemberek: fejlesztő pedagógus, logopédus segítségével végzik.

3.2. Tárgyi feltételek

2021. augusztus 1-től az óvoda, mint a Miskolci Belvárosi Óvoda Tagóvodája a Miskolci Integrált Óvodai Intézménybe integrálódott. A MIÓVI Kassai Úti Tagóvodája 100 férőhellyel működik.

Az 4 gyermekcsoport ellátásra alkalmas kétszintes óvoda a Kassai úton van, az úgynevezett „Toronyház” mögött, panelházak és kertes családi házak találkozásánál. Az óvodát körülvevő ligetes parkok meghatározzák az óvoda hangulatát. A csoportszobák az óvodapedagógusoknak köszönhetően otthonosak, esztétikusak, a dekorációk színesek, ízlésesek. A csoportszobák berendezése játékokra motiváló, a gyermekek szükségletének kielégítését elősegíti, különös tekintettel mozgás és játék igényükre. Az udvar szépen karbantartott, rendezett, a zöld területek és a betonos részek aránya megfelelő, a növényzet ápolott, gondozott.

A Miskolci Belvárosi Óvoda és a Kassai Úti Tagóvoda energiafogyasztása, a 2019-ben megvalósult korszerűsítésnek köszönhetően, megfelel a város smart & green elvárásainak. A felújítás során az épületek külső nyílászáróit korszerű hőtechnikai jellemzőkkel rendelkezőkre cserélték; az

oldalfalakon és a tetőkön utólagosan hőszigetelést végeztek, ahová napelemeket is elhelyeztek, hogy környezetbarát módon biztosítsák az óvodák villamosenergia igényét. Az épületben új, okosfűtést is kiépítettek, amit a lapradiátorokra szerelt, vezetékek nélküli kommunikációval működő okos radiátorszelepeken keresztül egy komplex épületmenedzsment-rendszer szabályoz. A város energiamenedzsment központja többek között automatikusan vezérli az intézményekben a belső hőmérsékletet, figyelemmel követi és előre programozhatóvá teszi az épület energiafelhasználását. Ezek a korszerűsítések közel 70 százalékkal kevesebb felhasznált energiamennyiséget jelentenek, ami hozzájárul az üvegházhatású gáz kibocsátás jelentős csökkentéséhez.

3.3. Az óvodai élet megszervezése

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt. A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket, tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak kell tekinteni. A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében. A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

3.3.1. Napirend

A napirend rugalmas, folyamatos, igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre.

Tevékenységek	3-4 évesek számára		4-5 évesek számára		5-6-7 évesek számára	
	okt.1.- máj.31.	jún.1.- szept.30.	okt.1.- máj.31.	jún.1.- szept.30.	okt.1.- máj.31.	jún.1.- szept.30.

Játék, egyéb szabadon választott tevékenység, mindennapos mozgás	4 óra	4 ¾ óra	5 óra	6 óra	5 ½ óra	6 ¾ óra
Előkészület az étkezéshez, étkezés	2 óra	1 ¾ óra	1 ½ óra	1 ½ óra	1 óra	1 óra
Öltözés egyéb testápolási teendők	1 ¾ óra	1 ½ óra	1 ¼ óra	1 óra	1 óra	1 óra
Pihenés (alvás)	2 óra	2 óra	2 óra	2 óra	1 ½ óra	1 ½ óra

3.3.2. Hetirend

A gyermekek személyiségének fejlesztése a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú: 5–35 perces csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósul meg. Intézményünkben a mozgás kivételével, a tevékenységek: a verselés, mesélés; ének, zene, énekes játék, gyermektánc; rajzolás, festés, mintázás, kézi munka; a külső világ tevékeny megismerése mind az osztott, mind az osztatlan csoportban kötetlen formában kerülnek megszervezésre.

3.3.3. Óvodai dokumentáció

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

Az óvodapedagógusok által vezetett dokumentumok

A felvételi és mulasztási napló

A felvételi és mulasztási napló naprakész pontos jogszabálynak megfelelő vezetését a gyermekcsoport óvodapedagógusai végzik.

Az óvodai csoportnapló

Az óvodai csoportnapló tartalmazza a napirendet, a heti rendet; a csoportba járó gyerekek egyes adatainak nyilvántartását; a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységekhez, foglalkozásokhoz kapcsolódó szervezési feladatokat; a heti tematikus tervet, a nevelési feladatokat, értékelő feljegyzéseket; a SNI státuszú gyermek egyéni fejlesztési tervét; valamint heti rendszerességgel történő csoportra és óvodapedagógusra egyaránt vonatkozó reflexiókat.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentációk

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentációk a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett dokumentumok, amelyek tartalmazzák a gyermek anamnézisé; fejlődésének mutatóit: érzelmi-szociális, értelmi, anyanyelvi, mozgás és finommotoros fejlettségét; egyéb észrevételeket, megfigyeléseket; amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatot, valamint a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket, aláírásokat. Az óvodapedagógus a gyermekek mérésére, fejlődésük nyomon követésére szolgáló, a nevelőtestület által készített fejlődési naplóban évente kétszer rögzíti a tapasztalatokat, a fejlődés mutatóit.

3.4. Az óvoda kapcsolatai

3.4.1. Család

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele, a családdal való együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyek az óvoda, illetve a család teremti meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait. Az óvoda által és a családokkal közösen szervezett események, ünnepek családias hangulat kialakításával – a felnőttel és a gyermekek közös tevékenységével is – kifejezik az örömteli érzelmi állapotot.

A kapcsolattartás feladatai

- Törekszik a szülőkkel való nyílt, őszinte kapcsolat kialakítására.
- Az óvodapedagógus elismeri a nevelésben a család elsődlegességét, tiszteli a szülőt, és minden családdal megtalálja a kapcsolatteremtés, az együttműködés megfelelő módját.
- Mindig reálisan tájékoztatja a szülőket, tisztelve érzelmeiket.
- Az óvodapedagógus minden esetben érezteti az őszinte odafordulást, empátiát.
- Az óvoda minden dolgozója előítélettől mentesen közeledik a családhoz.
- A szülői szervezet ellátja a szülői képviseletet.
- A nyílt napok, közös ünnepek, fogadóórák, szülői értekezletek segítik a betekintést az óvoda és a család életébe.

A kapcsolattartás elvei

- A két fél közötti kapcsolat alapja a bizalom, melynek eredményeként a szülő érzi az óvodapedagógus segítő szándékát, empátiáját.
- Előítéletmentes, elfogadó együttműködés kialakítása, melyben az óvodapedagógus nyitott, partneri kommunikációra képes, elfogadó attitűdjével támogatja a szülőket gyermekeik nevelésében, szülői szerepükben való helytállásukban.
- A gyermekek eredményes fejlesztése érdekében a családok rendszerként történő értelmezése, a szülők szerepelvárásainak, kihívásainak ismerete.
- A pedagógust és a nevelő – oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottat titoktartási kötelezettség terheli, a gyermekkel és családjával kapcsolatos minden olyan tény, adatot, információt illetően, amelyről a hivatásának ellátása során szerzett tudomást. A titoktartás határidő nélkül fennmarad.

A kapcsolattartás módja, formái

- A napi párbeszéd lehetőséget ad a kölcsönös érdeklődés kifejezésére, tájékoztatásra.
- Szülői értekezlet évente legalább kétszer kerül megszervezésre; külön tartva a tájékoztatást az újonnan érkező és az iskolába készülő gyerekek szülei számára.
- Egyéni megbeszélések, egyéni esetmegbeszélések; az aktualitásnak megfelelően, a Házirendben rögzítettek szerint.
- Szülői Szervezeti gyűlések: az intézménnyel kapcsolatos, óvodai szintű programok szervezésének és lebonyolításának megbeszélése, szülők véleményének meghallgatása.
- Játékdélután, ahol a szülők bekapcsolódhatnak a gyermekeik minden napi óvodai életébe, játékába.
- Az ünnepek gazdag lehetőséget kínálnak a család-óvoda kapcsolatának erősítésére, a szülő, a gyermek és az óvodapedagógus között megvalósuló együttműködésre.
- Kulturális programok, kirándulások.

3.4.2. Az óvoda kapcsolata más intézményekkel

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt, az óvodai élet során és az óvodai élet után meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező, a kapcsolattartás formái, módszerei pedig alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez.

Fenntartó

A kapcsolattartás feladatai

- A fenntartó dönt a köznevelési intézmény gazdálkodásáról, átszervezéséről, az óvodába történő jelentkezések módjáról, a felvétel időpontjáról.
- Meghatározza az óvoda költségvetését, mellyel biztosítja a működés feltételeit.
- Dönt az intézményvezető kinevezéséről.

A kapcsolattartás elve

- A kapcsolattartásban fontos az információáramlás biztosítása, a kölcsönös tájékoztatás.

Bölcsőde

A kapcsolattartás formái

- A gondozónők és az óvodapedagógusok közötti folyamatos kapcsolattartás megkönnyíti az óvodába lépő gyermek közösségbe történő beilleszkedését.

A kapcsolattartás elve

- Törekvés a kölcsönös nyitottság és folyamatosság érvényesítésére.

Iskola

A kapcsolattartás formái

- Az óvoda és az iskolák vezetőinek kölcsönös megállapodása alapján „beiskolázási programsorozatot” szervezése, amelynek során a gyermekeknek, a szülőknek és az óvodapedagógusoknak is lehetőségük nyílik betekinteni az iskolában folyó nevelői, oktatói munkába, emellett alkalom kínálkozik a tanító személyének megismerésére is.
- Az óvodapedagógusok és tanítónők közötti információcsere lehetőségének biztosítása, melynek során alkalom nyílik a tájékozódásra az óvodából iskolába érkező gyermek beilleszkedéséről.

A kapcsolattartás elve

- A két intézmény kapcsolatát a kölcsönös nyitottság és bizalom, a pedagógusok együttműködése, nevelőpartneri viszony kialakítása, a nevelőmunka összehangolása jellemzik, elősegítve ezzel a gyerekek zökkenőmentes, zavartalan iskolába lépését.
- A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda lehetőséget ad a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésére, és – szükség szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

Idősek

A kapcsolattartás formái

- Különböző ünnepek alkalmával az idősek köszöntése műsorral, ajándékkal.

A kapcsolattartás elve

- A városrészben élők összetartozás érzésének erősítése, lokálpatriotizmus, az időskorúak iránt érzett tiszteletre, megbecsülésre nevelés.

Közművelődési intézmények

A kapcsolattartás formái

- Ellátogatnak a könyvtárba, ahol lehetőség nyílik a gyerekek, könyvek és a könyvtár iránti pozitív érzelmeinek kialakítására, erősítésére.
- Megnéznek a múzeumokban olyan kiállításokat, amelyek elősegítik a gyermekek óvodán kívüli ismeretszerzését.

A kapcsolattartás elve

- A folyamatos együttműködés elősegíti a nevelési feladatok sokoldalú megvalósítását, mely során a gyermek esztétikai élményhez jut, képessé válik a művészetek befogadására, jó alapot képezve az általános műveltség kialakulásához.

Az óvodai nevelőmunkát és a családi nevelést segítő intézmények

-
- Oktatási Hivatal
 - Miskolci Pedagógiai Oktatási Központ
 - B.-A.-Z. Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat
 - B.-A.-Z. Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Miskolci Tagintézménye
 - Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Intézmény
 - Egészségügyi szolgáltatók

A kapcsolattartás feladatai

- Orvos, fogorvos évente szűrővizsgálatot végez.
- A védőnők havonta figyelemmel kísérik a higiénés nevelést, a testi-lelki fejlődést.
- Szakmai együttműködés rendszerének kialakítása a család, a gyermekjóléti központok és az óvoda között.
- Logopédus felméri a gyermek beszédfejllettségét, a beszédhibás gyermeket külön foglalkozásokon fejleszti. Elvégzi az év elején szükséges szűréseket a három évet betöltő és a tanköteles korú gyerekek körében; az eredményről egyeztet az óvodapedagógusokkal.

A kapcsolattartás elve

- Figyelemmel kísérik a gyermek fejlődését, fejlettségét, segítik az esetleges elmaradások felismerését, majd korrekcióját.
- A gyermek mellett a családok segítése, támogatása.

4. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

4.1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb, legfejlesztőbb tevékenysége, így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék a gyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszan tartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.

Játékkal kapcsolatos elvek

- A gyermekek egyedüli játékát éppen úgy tisztelni kell, mint a társas játékhoz való jogát.
- Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre; amikor a szabad játékfolyamat kialakul, bevonható társ marad; illetve segítőt, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad.
- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együtt játszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

Az óvodapedagógus feladatai

- Megteremt azokat a feltételeket, helyzeteket, amelyek hatással vannak a játék kialakulására, a gyermekek játék kedvére.

- Megteremti a feltételeket: hely, idő, légkör és eszköz, hogy a gyermekek aktivitással, jókedvvel vehessenek részt az elmélyült, folyamatos, nyugodt játékban.
- Gondoskodik a pozitív érzelmeket kiváltó élményekről, így ad minél több játéktémát a gyerekeknek.
- Biztosítja, hogy a gyermekek megvalósíthassák saját elgondolásaikat.
- Lehetővé teszi, hogy a gyerekek játékuk során környezetüket formálhassák, kedvük, elképzelésük szerint átalakíthassák.
- Megteremti a játék lehetőségét a szabadban, udvaron, kirándulások alkalmával.
- Szem előtt tartja, hogy a gyermekeknek fontos a minél hosszabb, megszakítás nélküli játékidő.
- Megismerteti a gyermekeket minél több mozgásos játékkal.
- Ismeri a fejlesztő játékeszközöket, azokat kreatív módon alkalmazza a mindennapi óvodai életben, a gyermekek fejlettségi szintjéhez igazodva.
- Képességfejlesztő játékeszközök segítségével tudatosan fejleszti a gyermekek értelmi képességeit: megfigyelés, emlékezet, gondolkodás.
- A játékokhoz szükséges eszközöket folyamatosan bővíti, olyan játékeszközöket biztosít, amelyek az elmélyült játék kialakulását és a fantázia fejlődését szolgálják.
- Kialakítja a gyerekekben azt az igényt, hogy maguk készítsék el a játékhoz szükséges eszközöket.
- Figyelemmel kíséri a játszócsoportok szerveződését, a gyerekek elképzelését, gondolatmenetüknek alakulását.
- Elősegíti, hogy az óvodai programok élményei beépüljenek a gyerekek játéktevékenységébe.
- Differenciálással elősegíti a szociálisan hátrányos helyzetű gyerekek tartalmas játéktevékenységét.

A gyermek tevékenységei

- A gyerek gyakorló játékot játszik, a tevékenység közben ismerkedik az őt körülvevő világgal, annak tárgyaival.
- Szerepjátékot játszik, ebben jeleníti meg tapasztalatait, ismereteit, elképzeléseit, érzelmeit, pozitív és negatív élményeit, melyeket sajátos módon újra alkot.
- Szabályokhoz igazodva mozgásos és értelemfejlesztő, logikus gondolkodásra serkentő szabályjátékot játszik.
- Bábozik, dramatizál, így eleveníti fel irodalmi élményeit kötetlen formában.
- Barkácsol különféle eszközökből, sokféle anyagból játékához felhasználható kiegészítőket készít.
- Építményeket konstruál, eleinte nagyobb, később apróbb kockákból, különböző alkatrészekből, anyagokból.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Gyakorlójáték

Ebben a korban a gyakorlójáték akkor jelentkezik, ha a gyermek fejlődésében lemarad, képességei fejletlenek, tapasztalatai, élményei szegényesek, vagy ha a sikeres játékhoz a játékszerrel való manipulálásra van szükség. Jelentkezik a konstrukciós és szerepjáték elemeiként is.

Szerepjáték

Képes olyan játékhelyzeteket létrehozni, abban együttműködni, melyben tapasztalatai, érdeklődése alapján ábrázolhatja a felnőttek tevékenységét és kapcsolatait. Megérti és elfogadja játszótársai elgondolásait, tevékenységük logikáját, alkalmazkodik a játék szabályaihoz. Képes lemondani egy-egy játékszerről, vállalja a számára kevésbé érdekes, kedvezőtlenebb szerepeket is. Megfelelő tapasztalatok és élmények birtokában önálló a játék előzetes, közös tervezésében, a szerepek kiválasztásában, a játékszerek és eszközök megválasztásában, a játszócsoporthoz tagjai között tartós és szoros kapcsolat alakul ki.

Barkácsolás

A barkácsolás, a szerepjáték és a bábozás természetes eszköze, a kellékeként létrehozott eszközöket felhasználja játékában, dramatizálásban. Jól ismeri a könnyen megmunkálható anyagokat, ismeri és megfelelően használja a szerszámokat.

Dramatizálás, bábozás

A gyermek a kézművészetnek megfelelő bábokkal bábozik. Kedvelt mesealakokkal, hétköznapi figurákkal önállóan, kitalált szöveggel bábjeleneteket ad elő. Az óvodapedagógus segítségével különböző anyagokból bábokat készít, mellyel megjeleníti, eljátssza kedvelt meséit; szívesen öltözik jelmezbe, válik kedvelt, mesefigurává.

Építő, konstruáló játék

A gyermek képes különböző anyagok, eszközök kombinált alkalmazására, tud a játék elemekből játékszereket készíteni, mind igényesebbé válik alkotásaival szemben, eredményességre törekszik. Szerepjáték közben épít, szerel, szerkeszt, vagy a létrehozott alkotás hatására beleképzele magát különböző élethelyzetekben.

Szabályjáték

A gyermek olyan szabályjátékot választ, amely nagyobb ügyességet, vagy szellemi erőfeszítést igényel. Egymást figyelmeztetik a szabályok betartására, megjelenik az egészséges versenyszellem.

4.2. Verselés, mesélés

Az érzelmi biztonság megadásának, s az anyanyelvi nevelésnek fontos eszközei a mese és a vers. A mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatokat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdolók, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.

A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője és különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál, ezért a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja. A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.

Az óvodapedagógus feladatai

- Nyugodt feltételek megteremtésével elősegíti a meséléshez, verseléshez szükséges ráhangolódást és befogadást, törekszik csoportjának sajátos mesemondó, verselő szokásainak, szertartásainak kialakítására.
- Ösztönzi az ahhoz kedvet érző gyermekek önálló vers és mesemondását, bátorítja a visszahúzódo, nehezen feloldódó gyermeket is.
- Fejleszti a gyermeknek az aktív és passzív szókincsét, kifejezőkészségét, bővíti ismeretanyagát.
- Törekszik olyan mesék, versek népi mondókák, népmesék megismertetésére, melyek emberi kapcsolatokra tanítanak, erkölcsi tartalmuk van, belső indulati élményeket, érzelmeket közvetítenek.
- Az irodalmi anyag összeállításánál a magyar népmesékből, magyar költők verseiből válogat, kiegészítve azt a klasszikus, nemzeti, etnikai, migráns és a kortárs irodalmi művekkel.
- A vers- és meseanyag kiválasztásánál ügyel arra, hogy a gyermekek az életkoruknak megfelelő, nyelviileg tiszta, esztétikailag értékes mesét, verset halljanak.
- Kezdeményez verset, mesét; a gyermekek kérésének, érdeklődésének megfelelően, biztosítja az ismétlések megfelelő gyakoriságát, a gyermekek szabad választásához, igényéhez igazodva.
- Lehetővé teszi a gyermekek számára a gyermekkönyvek hozzáférhetőségét, az azokban való önálló, zavartalan elmélyülést.
- Beszélget a szülővel az otthoni mesélés fontosságáról, igény szerint segítséget nyújt a gyermekirodalom kiválasztásában.
- Eszköz és hely biztosításával elősegíti, hogy a gyermekek az ismert meséket, verseket dramatizálhassák.
- A sajátos nevelési igényű, és a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő gyerekeknél fokozottan figyel a mese, vers, mondóka anyagválasztásánál a gyerekek egyéni fejlettségi szintjére és érdeklődésére. Képi megjelenítést használ a mesélésnél, versmondásnál.
- Tehetséges gyermekeit hozzásegíti az önmegvalósításhoz, teret adva kibontakozásuknak.
- A hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett gyerekeket a könyvek szeretetére, megbecsülésére neveli.
- A multikulturális, interkulturális nevelés során biztosítja néhány vers, mese feldolgozását, megismertetését csoportszinten. Igyekszik minél több mondókát, verset, mesét a magyar kultúrából megismertetni, megszerettetni velük, ezzel biztosítva számukra egymás kulturális értékeinek megismerését. Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a

magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek, valamint más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van.

A gyermek tevékenységei

- Játék időben kedve szerint egyedül, vagy csoportosan óvodai, vagy otthonról hozott könyvet nézeget, beszél, mesél a kép alapján, mondókázik, versel kedve szerint.
- A mesékhez bábokat, kiegészítőket készít, felnőtt segítségével ábrázolja kedvenc hőseit, érzéseit.
- Játékában alkalmazza a tréfás mondókákat.
- A hallott meséket eljátssza, bábozza, dramatizálja.
- Bábozásban megjeleníti élményeit, közösségeket hoz létre, amely segíti az összetartozás élményét.
- Részt vesz dramatikus játékokban.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Az óvodapedagógus által elmondott versek ismételtetésébe önként bekapcsolódik.
- Várja, kéri a mesemondást, segít a feltételek kialakításában, csendben, figyelmesen hallgatja a mesét.
- Kedveli a folytatásos meséket, meseregényeket, azok szálait össze tudja kötni.
- Megszilárdul a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokása, a figyelem fenntartása.
- Az ismert mesei motívumok bábozása, dramatizálása, rajzolása kedvelt szórakozásai közé tartozik.
- Játék közben ismételteti az ismert mondókákat, verseket; kedvelt mesei motívumait dramatizálja, bábozza, lerajzolja.
- A szereplők érdekes szólásait, furcsa hangzású nevét megjegyzi, játékában használja.

4.3. Ének, zene, népi játék, tánc

Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását. Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek és zenei kreativitásának alakításában. A dalos játékokhoz kapcsolódó mozgásformák és tánc során fejlődik mozgáskészsége, testséma ismerete, térérzékelése, vizuális memóriája. A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyerekeket az énekléssel és zenehallgatással élményekhez juttatja, felkelti zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.
- Az óvodai életet úgy szervezi, hogy a gyerekek gyakran jussanak zenei élményekhez spontán és szervezett formában is.

- Tudatos, tervszerű fejlesztéssel eléri, hogy a gyerekek zenei ízlése formálódjon, zenei hallásuk, ritmusérzékük, mozgáskultúrájuk, zenei emlékezetük fejlődjön.
- Oldott, derűs légkör megteremtésével elősegíti a gyerekek játékos zenei alkotókedvének kibontakozását.
- Figyelembe veszi a gyerekek egyéni zenei képességeit, eltérő élményanyagát, támaszkodik a gyermekek otthoni, egyéb spontán szerzett zenei élményeire.
- Összehangolja a dalanyagot a zenei nevelés: éneklési készség, zenei hallás, ritmusérzék, zenei formaérzék, alkotókészség fejlesztésének feladataival.
- Az életkornak megfelelő népi dalosjátékok megismerésével elősegíti a hagyományok továbbélését.
- Folyamatos önművelődéssel és önképzéssel eléri, hogy a gyerekeket színvonalas, életkoruknak megfelelő, változatos zenei élményekben részesítse.
- A dalokhoz kapcsolódó mozgásanyag megtervezésénél több olyan dalosjátékot is választ, amelyekben a táncos mozgáson van a hangsúly.
- A zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe veszi a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is, megismerteti a kortárs- és a kisebbségi zene hangzásvilágát.
- Megismerteti a gyermekeket hangszerekkel, megalapozza a gyermekek komolyzene iránti igényét.
- A sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő gyerekek nevelése során fokozott hangsúlyt fektet a hallásfejlesztésre, ritmusfejlesztésre, hangképzési gyakorlatokra.
- A tehetséges gyerekeknél lehetőséget biztosít arra, hogy társaik előtt is megmutathassák tudásukat, és egyéni bánásmóddal elősegíti fejlődésüket.
- A hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett gyermekeknél tudatosan figyel arra, hogy mindennapi zenehallgatás, énekes, dalos játékok nagy szerepet játszanak a közösségi magatartás alakításában.
- A multikulturális, interkulturális nevelés során biztosítja a gyerekek számára néhány saját kultúrájukból vett anyag feldolgozását.

A gyermek tevékenységei

- Népi dalos játékokat játszik, ritmikus mondókákat mond szabadon és alkalmasszerűen a nap bármely időszakában.
- Bábjáték során a bábót énekelte, mozgatja, szerepjátékába mozgásos, táncos elemeket sző, játékában is használja az egyszerű hangszereket.
- Játsszik a hangjával: halkán-hangosan, mélyen-magasan énekel, mondókázik.
- Udvari játék során énekel, dalosjátékokat szervez; otthonról hozott zenei élményét az óvodában szívesen előadja, ünnepek alkalmain társaival énekel.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- A bemutatott dalt, zenét érdeklődéssel hallgatja, hat hangterjedelemig a dalokat tisztán énekl.
- A mondókák, dalok tempóját a természetes járásnak megfelelően érzékelteti, az egyszerű, táncos mozgásokat képes megformálni, térformákat tud kialakítani az óvodapedagógus segítségével is.

- Ismert dalokat szöveg nélkül, zümmögve, vagy játékos szótagokkal énekel; egyszerű dallammotívumokat tisztán visszaénekel.
- Felismeri a magas és mély éneklés közötti különbséget, tud magasan, mélyen énekelni.
- Ismeri a halk és hangos közötti különbséget, tud halkán, hangosan énekelni, beszélni.
- Felismeri a dallamot dúdolásról, motívumról; valamint a természet, környezet hangjait.
- Megkülönbözteti az egyenletes lüktetést a dal ritmusáról, ismert dalokat, mondókákat ritmus alapján is felismer, szöveges ritmusmotívumot visszatapsol, ismeri és használja a különböző óvodai ritmushangszereket.

4.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái; továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására. Az óvodapedagógus előtérbe helyezi a természetes anyagok, termékek felhasználását. Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.

Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképessegek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzetének gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Az óvodapedagógus feladatai

- Elősegíti a természet szépségeire, színeire, formáira való rácsodálkozással a művészeti alkotások, épületek, népi alkotások nézegetésével a szépség iránti igény kialakulását.
- Biztosítja a szabadidős, illetve a szervezett tevékenység tárgyi, hangulati feltételeit, elősegítve a gyermekek önálló ábrázolási törekvéseit, alkotókedvét, önbizalmuk megerősítését.
- Átgondolt tervezéssel, a csoport sajátosságainak figyelembevételével úgy alakítja a csoportszobát, hogy az esztétikus, praktikus legyen.
- Személyes példamutatással kialakítja a gyerekekben az igényt a környezetük formálására, rendjének, esztétikumának megerősítésére.
- Inspirálja a gyerekeket a jelenségek formái, színbeli tulajdonságainak megfigyelésére.
- Megismerteti a gyerekeket a különböző anyagokkal, az ábrázolás és konstruálás egyszerű munkafogásaival, technikai alapelemeivel; erősíti az eszközhasználat balesetmentes használatát, az eszközök tisztántartásának igényét;
- Értékként kezeli a gyermekek produktumát, gondoskodik minden gyermek munkájának folyamatos bemutatásáról a csoportszobában és a szülők által látható helyen is.
- Olyan oldott csoportléggé teremt, amelyben a gyerekek produktumának örülnek és a gyerekek is értékelik egymás munkáját.
- Gyermekmunkákkal részt vesz pályázatokon, a gyermeki alkotásokból kiállítást rendez.

- Figyelembe veszi a gyermekek egyéni manuális képességeit, a fejlődés egyénenként változó ütemét, a gyermekek eltérő élményi hátterét.
- A gyerekeket megismerteti néhány értékes műalkotással; a nemzeti szimbólumok jelentésével, helyzetnek, életkornak megfelelően.
- A sajátos nevelési igényű, és a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő gyerekeknél; a hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű, a veszélyeztetett, valamint a multikulturális, interkulturális nevelés során tudatosan fejleszti a gyerekek finommozgását. Szem előtt tartja, hogy az alapvető technikák megismertetésével, megszerettetésével a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka különösen jó eszköze az önkifejezésnek.
- A tehetséges gyereket segíti a képességeik kibontakoztatásában, figyelemmel kíséri a pályázati lehetőségeket.

A gyermek tevékenységei

- A gyerek kezdetben firkál, majd elnevezi műveit.
- Rajzol, fest élményei, elképzelései alapján különböző felületekre, a rendelkezésére bocsátott anyagokkal.
- Játékaihoz, dramatizáláshoz, bábozáshoz, ajándékozáshoz különböző tárgyakat, kiegészítőket barkácsol vágással, ragasztással, papírból, textilből, termésből.
- Homokot, agyagot, lisztgyurmát gyúr, közben megismeri az anyagok tulajdonságait, használatát.
- Különböző természeti tárgyakat, terméseket gyűjt, ezeket felhasználja plasztikai munkák készítéséhez, felületek díszítéséhez.
- Különböző formák rakosgatásával, sorakoztatásával kisebb-nagyobb térbeli alakzatokat épít.
- Megismerkedik néhány népi kismesterséggel: egyszerűbb formában sző, fon, agyagozik, tojást fest, mézeskalácsot készít.
- Papírt hajtogat, montázst készít.
- A szabadban homokozik, nagy felületre rajzol krétával, kavicsokat rakosgat, köveket fest, virágból láncot fűz.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Örömmel, saját kezdeményezésére is ábrázol, kommunikációjában bátran használja az ábrázolás eszközeit.
- Emberábrázolásában megjelennek a részformák, próbálkozik a legegyszerűbb mozgások jelzésével is.
- Színhasználatukban érvényesíti kedvenc színeit, képes észrevenni a környezet, a műalkotások és saját munkái színhangulatát.
- Formaábrázolása gazdag, képes hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat.
- Képalakításban egyéni módon jelezni tudja az elemi téri viszonyokat. Élményei elképzelései, képzeleti megjelenítésében biztonsággal használja a képi kifejezés változatos eszközeit.
- Elmondja véleményét az óvodai környezetről, szívesen vesz részt annak szépítésében, igényes a környezetére.

- Formákat mintáz elképzelései, megfigyelései alapján.
- Önállóan és csoportmunkában is készít egyszerű játékokat, kellékeket, modelleket, maketteket.
- Ismeri a népi kézműves technikák: szövés, fonás, agyagozás alapjait, kis segítséggel alkalmazza is azokat.

4.5. Mindennapos mozgás

A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához. A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

- a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
- b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés,
- c) szervezett mozgásos tevékenység.

Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszköze.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hat a kondicionális képességek közül az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelmszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.

A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani.

Az óvodapedagógus feladatai

- Lehetőséget biztosít a gyerekeknek a szabad levegőn való tartózkodásra minél hosszabb időtartamon keresztül.
- Minél több mozgási lehetőséget teremt óvodán kívül is, a gyermeket játszótérre, sétálni, kirándulni viszi.

- Lehetővé teszi a játék- és mozgásigény természetes gyakorlatokkal és játékokkal történő kielégítését.
- Törekszik arra, hogy a gyerekek jó közérzettel, jó hangulatban vegyenek részt a mozgásos feladatokban.
- Fejleszti a fizikai állóképességet, a fizikai aktivitáson keresztül előkészíti a szellemi aktivitást, a mozgásos feladatok sikeres megoldása eredményeként növeli az önértékelést és az önbizalmat.
- Fejleszti a nagy és finommozgásokat, egyensúlyérzéklet; szem- kéz, szem- láb koordinációt; ritmikus tevékenységgel a ritmusérzéklet; fizikai erőnlétet, amely megfelelő állóképességet, gyors reagáló képességet, kellő izomerő fejtettséget biztosít a gyerekeknek.
- Kialakítja a gyermekekben az egészséges versenyszellemet, társuk iránti tiszteletet, kudarcűrő képességet; felébreszti a gyermekek versengési vágyát, erősíti a csapatokon belül az összetartozás érzését, a győzni akarást.
- Megvalósítja az erkölcsi nevelés és érzelmi nevelés feladatait pl.: eszközök megbecsülése, egymásra odafigyelés, akarati tulajdonságok fejlesztése.
- Ügyel a testséma fejlesztésére: testrészek ismeretére, test koordinációjának alakítására, test fogalom kialakítására, a kezesség, laterális fejlesztésére, dominanciák erősítésére.
- Törekszik a problémamegoldások erősítésére mozgásos tevékenységgel elvégzett feladatmegoldásokkal.
- Épít a különböző mozgások elsajátításának folyamatánál a gyerek mozgástapasztalatára, játékos kedvére. Szem előtt tartja, hogy a mozgás legértékesebb anyagai a játékok, mert nem csak a mozgások kombinációira adnak alkalmat, hanem új tapasztalatok szerzésére is.
- Biztosítja a csoportszobában a mozgásra inspiráló eszközöket, ötleteivel gyarapítja a kézi szerek skáláját.
- Az eszközök kiválasztásánál és a feladatok végzésénél igazodik a gyermekek fejlettségi szintjéhez, elősegíti, hogy minden gyermek megtalálja a képességeinek legmegfelelőbb mozgásos feladatát.
- Törekszik arra, hogy az óvoda aktív sportéletébe a szülőket is bevonja, elősegítve ezzel az egészséges szemléletmód alakulását. Szükség esetén javaslatot tesz a szülők felé, hogy gyermekük vegyen részt szakemberek által irányított szervezett foglalkozásokon, különös tekintettel a tehetségnek ígérkező gyerekekre.
- Sportnapokon biztosítja a mozgásos játékhöz szükséges balesetmentes eszközöket, tornaszereket és a megfelelő helyet, hogy az esemény zavartalan, örömteli, élményben gazdag legyen minden résztvevő számára.
- A sajátos nevelési igényű, és a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő gyerekeknél fokozottan ügyel a gyakorlatok bemutatására, elegendő időt adva egy-egy mozdulatsor begyakorlására, rögzítésére. Erősíti a pozitív érzelmi viszonyulást, hogy a mozgás mindig élményt adó, örömet okozó legyen.
- A hátrányos, a halmozottan hátrányos, veszélyeztetett gyerekek mozgásigényének kielégítésére biztosítja számukra a megfelelő teret és időt.
- A tehetséges gyerekeket bevonja a gyakorlatok bemutatásába, támogatja óvodán belül és kívül is, hogy részt vegyenek mozgásos tevékenységekben, sportokban.

- A multikulturális, interkulturális integráció során a közösségi élményt a játékos versengéssel mélyíti, használja a csoportversenyek, sor-, és váltóversenyek által adott lehetőségeket, ezzel fejlesztve a csoporthoz tartozás élményét, megakadályozva a perifériára sodródás esélyét.

A gyermek tevékenységei

Szabadjáték

Az óvodai nevelés az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget biztosít a spontán mozgásos tevékenységekre. Az óvodapedagógus törekszik a fejlesztő hatással bíró kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására.

Mindennapos mozgás

Minden korcsoportban naponta 5-15 perces időtartammal kerül megszervezésre. Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert. Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítani kell. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széles körű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

Mozgás szervezett tevékenysége

A kötelező mozgásos tevékenység olyan tanulási környezet, melynek alapja: a sokszínű, változatos, örömteli és érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formák és a mozgásos játékok. **Sportprogramok**
A kötelező mozgás tevékenységen kívül a gyerekek részt vesznek sportnapokon, melyek hozzájárulnak az egészséges életmód megalapozásához és a családok életmódjának, szemléletének kedvező alakításához.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Az óvodáskor végére a gyermek teste arányosan fejlett, teherbíró; eljut az első alakváltozáshoz.
- Mozgása összerendezett, a megtanult mozgások végrehajtása pontosabb, ritmikusabb, esztétikusabb; képes a mozgások kombinációjára és a különböző helyzetekben való végrehajtásra.
- Ismeri testrészeit, kialakult az oldaliság dominanciája, finommotorikája fejlett, kézizomzata erős.
- A mozgások végrehajtása gördülékeny, könnyed, pontos, megfelelő ritmusú; képes a járás, futás gyors irányváltatására, cselekvőképessége gyors; mozgásban kitartóvá válik.
- Kialakul a helyzetváltoztatás érzékelése, fejlett a térbeli tájékozódás képessége.
- Mozgástapasztalatai az egyensúlyozásban, ugrásban növekednek; nagyobb erő kifejtésre képes; állórajtból kiindulva fut; nekifutással tetszés szerinti akadályt átugrik, ugrását a talajéréskor fékezni tudja; labdát, kislabdát biztonsággal kezel.

- Képes végrehajtani a verbális utasításokat különböző tornagyakorlatok végzésekor.
- Egyéni, csoportos, sor-, és váltóversenyeket játszik a szabályok betartásával.
- Jártasságot szerez néhány sportágban.

4.6. Külső világ tevékeny megismerésére

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, szeretetét, védelmét. Fő célunk a gyermekek érzékenyítésével kiemeljük a természet- és állatvédelem, valamint a felelős állattartás fontosságát.

A gyermek a környezet megismerése során **matematikai tartalmú** tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete.

Az óvodapedagógus feladatai

- Elegendő alkalmat, időt, helyet és eszközöket biztosít a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- Lehetővé teszi a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését, figyelembe veszi és épít a gyermek aktivitására, érzelmi dominanciájára, természetes kíváncsiságára.
- Olyan tevékenységeket biztosít, amelyben a gyerek megismeri és megérti az őt körülvevő világot, épít a közvetlen megfigyelésre és tapasztalatszerzésre; törekszik arra, hogy a tárgyakat, jelenségeket lehetőleg természetes környezetben és természetes megjelenési formájukban mutassa be.
- Ismeretterjesztő könyveket, verses köteteket, internetes lehetőségeket biztosít növényekről, állatokról, megfigyelt természeti jelenségekről.
- Figyelembe veszi a gyermek a környezettel kapcsolatos élményeit és törekszik az összhang megteremtésére az otthonról hozott ismeretek és az óvodai nevelés között; kidolgozza a differenciálás módjait.
- Szenzitív játékokat, tapasztalatszerzési lehetőségeket biztosít a környezet élményszerű megismeréséhez séták, kirándulások során, az óvoda udvarán, a természetsarokban végzett tevékenységek alkalmával.
- Kialakítja a szülőföldhöz, nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív viszonyt, lehetővé teszi, hogy a gyerekek megismerjék városunk és környékének nevezetességeit és kirándulólhelyeit.
- Megismerteti a gyerekeket a környezetünkben található természetvédelmi fontos területeket, igyekszik a gyermekeket minél több olyan élményhez juttatni, amely mélyíti kötődésüket a természethez.

- Elősegíti a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a környezet alakításában.
- Méltón, a néphagyományok ápolását szem előtt tartva ünnepli a gyermekcsoporttal a jeles napokat.
- A megtapasztaláson alapuló megismerés, információszerzés biztosításával gyarapítja a gyermek aktív és passzív szókincsét, bővíti a fogalmak körét és tartalmát.
- A sajátos nevelési igényű, és a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő gyerekek nevelése során törekszik arra, hogy a gyerekek elsajátítsák az alapvető szokásokat, viselkedési formákat a környezettudatos magatartás jegyében.
- A hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett gyerekekkel megismerteti a társadalmi együttélés szokásait, normáit, rámutat a környezet szépségeire, értékeire, megóvásuk, megbecsülésük fontosságára.
- A tehetséges gyermekekkel megismerteti a tágabb életterünk megóvására, fenntarthatóságára irányuló témákat is, pl.: felmelegedés élettani hatásai a tengerekre; élet más kontinenseken; talajszennyezés; bolygónk- naprendszerünk.
- A multikulturális, interkulturális nevelés során megismerteti a gyerekeket a más országok természeti környezetével, kultúrájával.
- Megfigyeltetések, tevékenységek alkalmával fejleszti a gyermekek észlelését: vizuális és auditív észlelést, a mozgás és tapintásos észlelést, az alaklátást és formaállandóságot.
- Fejleszti a keresztcsatornák működését, a finommotorikát, a testsémát.
- Épít a gyermekek természetes kíváncsiságára, érdeklődésére, segíti az önálló problémamegoldást, biztosítja az egyéni, cselekvő tapasztalatszerzést.
- Fejleszti a gyerekek ítélőképességét, problémalátását, egyéni megismerő és problémamegoldó képességét.
- Kihasználja azokat a lehetőségeket, amelyek matematikai tartalmat közvetítenek, minél több problémahelyzetet, tapasztalási lehetőséget teremt; törekszik arra, hogy a problémahelyzet és a probléma megoldására irányuló tevékenység önmaga is motiváljon.
- Hagyja a gyereket saját logikája szerint gondolkodni, lehetővé teszi a gondolkodási képesség hajlékonyságát, a többféle megoldás lehetőségét, a hibajavítást, a gondolatok tevékenységgel és szóban történő kifejezését.
- A sajátos nevelési igényű, és a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő gyerekeknél nagy gondot fordít a differenciált foglalkoztatási formára, figyelembe véve a képességeikből eredő hátrányokat.
- A szociálisan és halmozottan hátrányos, hátrányos helyzetű gyermekeknél fokozottan figyel a matematikai fogalmak helyes használatára, a logikus gondolkodás megalapozására.
- Tehetséges gyerekeknek igyekszik olyan magasabb szintű gondolkodásra készítő játékos feladatokat adni, amellyel még jobban fejlődik matematikai gondolkodásuk pl.: logikai játékok, fejszámolás, Logico játékok magasabb szintjei.
- A multikulturális és interkulturális nevelés során a különböző környezetből érkező gyermekeket fejlettségi szintjüket felmérve differenciáltan fejleszti.

A gyermek tevékenységei

- Kirándulások, séták során alkalmazza a közlekedés szabályait, megismeri a kulturált viselkedés formáit.

- Megfigyeli az évszakok jellemzőit, az időjárás változékonyságát; tapasztalatot szerez, összefüggéseket fedez fel a természet változásai az időjárás és az öltözködés összefüggései között.
- Kerti munkát végez, megismerkedik a kerti szerszámokkal, azok használatával; közben megfigyeli a fákat, bokrokat és rovarokat; ültet, nyomon követi a növények fejlődését, gondozza azokat.
- A természetsarokban fa- és cserjegyallyákat hajtát, gumót, hagymát, magokat csíráztat, megfigyeli az induló életet, tárgyakat gyűjt az elősarok bővítéséhez.
- Zöldség- és gyümölcsfélékből vitamintálat készít: reszel, szeletel, ízesít, ízlel.
- A napszakokra jellemző tevékenységeket eljátssza szimulációs játékban, játéka során alkalmazza a családról, a foglalkozásokról, az emberi testről, annak ápolásáról szerzett ismereteit.
- Tapasztalatot szerez a természeti és társadalmi környezetről: iskola, orvosi rendelő, mentőállomás, tűzoltóság, rendőrség, repülőtér, állomás, piac, múzeum, könyvtár.
- Részt vesz az óvoda által szervezett természet ünnepein, jeles napokon, kirándul, sétál, terméseket gyűjt, barkácsol, papírt gyűjt, megismeri annak újrahasznosítási lehetőségeit, a szelektív hulladékgyűjtés szabályait.
- A hagyományos és néphagyományokhoz kapcsolódó ünnepeknek tevékeny résztvevője, a csoporttal közös élményeket szerez, részt vesz a hagyományok felelevenítésében, megismerésében.
- Megfigyeli a környezetszennyezés néhány elemét pl.: füst, por, zaj stb., ezekkel kapcsolatban egyszerűbb vizsgálatokat végez, egyéni fejlettségének megfelelően bekapcsolódik óvodánk környezetvédő- és alakító munkájába.
- A spontán és szervezett megfigyelések során szerzett ismereteit kiegészíti, elmélyíti a természetsarokban elhelyezett könyvek nézegetésével, folyamatosan gyűjtött képekből albumokat készít.
- Tevékenykedés közben számol, játékos cselekvéssel számtani műveleteket végez: hozzáad, elvesz, egyenlővé tesz; tapasztalatokat szerez a darabszám változásairól.
- Ismereteket szerez a geometria körében, síkmértani formákat tép, vág, rajzol, megismerkedik a testek jellemző tulajdonságaival.
- Összehasonlít, szétválogat megnevezett tulajdonságok vagy saját szempontok szerint: halmazok, részhalmazok képzése.
- Kiválaszt tárgyakat tapintás, látás, hallás és körbeírás alapján.
- Mennyiségi tulajdonságok, térbeli kiterjedések alapján sorberendezést végez: sorszámok, számlépcső.
- A számfogalom megalapozása érdekében összemér, párosít mennyiségeket, halmazokat becsléssel, számlálással. Méréseket végez különböző egységekkel, különböző szempontok alapján: magasság, hosszúság, tömeg, űrtartalom, mennyiség, terület, szélesség, vastagság, bőség.
- Tükör előtt tevékenykedik, tapasztalatot szerez a szimmetria körében.
- Síkbeli és térbeli alkotásokat, építményeket másol le, önállóan alkot.
- Ritmikus sorokat hoz létre térben és síkban, önállóan, szabály alapján.

- Tevékenykedés közben tájékozódik a síkban ábrázolt világban: zárt, nyitott vonalak, labirintus; és a térben: testtudat, irányok, lateralitás, névutók.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Ismeri társadalmi és családi környezetének fontosabb adatait.
- Alkalmazza az elemi közlekedési szabályokat, ismer többféle közlekedési eszközt.
- Ismeri és megnevezi a környezetében lévő néhány intézményt, és azok rendeltetését.
- Felismeri a tárgyak, jelenségek között lévő összefüggéseket; tárgyakat, jelenségeket rendeltetésük és külső jegyeik alapján összehasonlít.
- Ismeri a testrészeket, a test felépítését, tisztában van a testápolás alapvető higiéniai szokásaival.
- Megkülönbözteti egymástól az évszakokat, ismeri az egyes évszakok jellegzetességét, tudja a napszakokat.
- Ismeri a gyűjtőfogalmakat, tudja, hogy mi tartozik az egyes csoportokba.
- Ismeri a növény fejlődésének menetét, a fejlődés és az időjárás összefüggéseit; alkalmazza a növénygondozás legegyszerűbb műveleteit.
- Csoportosítja az állatokat aszerint, hogy hol élnek, ismeri azok legfőbb jellemzőit, védelmét, hasznukat.
- Ismeri a zöldség és gyümölcs fogalmát, több fajta zöldséget, gyümölcsöt felsorol; tisztában van fontosságukkal az egészséges táplálkozás szempontjából.
- Képes matematikai jellegű helyzetről, problémáról saját gondolatait elmondani; egymás állításainak igazságát megítélni, megbeszélni, tévedéseit javítani.
- Képes megnevezett tulajdonságok szerinti válogatásra, sorba rendezésre, valamint saját szempontú válogatás, sorba rendezés elvégzésére.
- Összehasonlításait szóban is kifejezi, érti és helyesen használja a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban az összehasonlítást kifejező szavakat.
- Magasság és hosszúság jellegű mennyiségeket össze tud mérni, az összemérés alapján helyes megállapítást tud tenni; részt tud venni más mennyiségek összemérésében, alkalmi egységgel való mérésben.
- Össze tud mérni két halmazt párosítással (legalább 10-ig), az elemek különféle színe, nagysága, elrendezése esetén is.
- Elő tud állítani különféle elrendezéssel, bontással ugyanannyit, többet, kevesebbet, tárgyakat meg tud számlálni legalább 10-ig.
- Másolással képes megépíteni a mintával megegyező, de színben, nagyságban eltérő elemekből is a térbeli és síkbeli alakzatokat.
- Képes különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni, egyszerűbb tulajdonságokat megnevezni.
- A tükörrel való tevékenységük során alakzat tükörképét megépíti.
- A térben való tájékozódásban meg tudja különböztetni a jobb, bal, jobbra, balra irányokat, értik és követni tudja az irányokat, a helyeket kifejező névutókat: alá, fölé, közé, alatt, fölött, mögött.

4.7. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység. A gyermek munkajellegű tevékenysége örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység; mely a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége; a közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze; a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

Munkafajták

- Saját személyükkel kapcsolatos munkák
- Közösségért végzett munkák
- Alkalomszerű megbízatások
- Környezet rendjének megőrzése
- Növény- és állatgondozás

Az óvodapedagógus feladatai

- Megteremt a gyerekek számára az életkorukhoz, erejükhöz mért munkalehetőségeket, a gyermekeknek tartalmilag gazdag, változatos feladatokat ad.
- Az egyes munkafajtákat fokozatosan vezeti be, megismerteti a gyerekekkel az egyes munkafolyamatokat, a részmozdulatok sorrendjét, a munka legcélszerűbb fogásait, a munka ellenőrzésének módjait.
- Biztosítja az alkalmas eszközöket, megismerteti az adott munka eszközeit, célszerű használatát, rászoktatja a gyermekeket az eszközök rendbe tartására.
- Megteremt a nyugodt, kiegyensúlyozott munkához szükséges légkört; biztosítja, hogy a gyermekek az életkori sajátosságainak megfelelően, egyéni fejlődési ütemben végezhesék a munkát; lehetővé teszi, hogy a különösen kedvelt munkafajtákban elmélyülhessenek.
- Törekszik arra, hogy a munka értékelése során a gyerekekben kedvet ébresszen a további munkához; elősegíti a gyerekek önértékelési képességének, közösségi, társas kapcsolatainak fejlődését; az elvégzett munka értékelését, személyre szabottan végzi, erősítve ezzel a pozitív megerősítést.
- Erősíti a gyerekekben a munka iránti pozitív érzelmeket, a munkára készítő indítékokat, fejleszti a munkavégzéshez szükséges attitűdöket, képességeket és készségeket.
- Erősíti a gyermekekben a munka szükségességének érzését, megszervezi a munka állandóságát és folyamatosságát, szoktatja a gyerekeket a fegyelmezett, kitartó munkavégzésre.
- A sajátos nevelési igényű, és a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő gyermekeknél a munkavégzésnél kiemelten kezeli az önkiszolgálással kapcsolatos munkát.
- A hátrányos, és halmozottan hátrányos helyzetű, veszélyeztetett és multikulturális, interkulturális környezetből érkező gyerekekkel megismerteti a munkavégzés értékét,

örömet, pozitív megítélését, fokozottan ügyel a sikerélményhez juttatásra, segítve a társadalmi beilleszkedést, kompenzálva az esetleges családi hatásokat.

A gyermek tevékenységei

- Önkiszolgáló munkát végez.
- Községi megbízatásként naposi munkát végez a feladatok fokozatos bővülésével; besegít a növények, állatok gondozásába.
- Segít átrendezni a csoportszobát, segít a tevékenység eszközeinek kiosztásában.
- Segít az udvari játékeszközök ki- és behordásában, részt vesz a játékok javításában, tisztán tartásában, időközönként szétválogatja a játékeszközöket, rendbe teszi a babaszobai szekrényeket.
- Az évszakoknak megfelelő tevékenységeket végez: csíráztatás, rügyeztetés, virágoskert gondozása, fű, levél gereblyézése, hősöprés, homok fellazítása.
- Segít udvarrészüknek tisztán tartásában, sepreget, részt vesz a környezet rendjének biztosításában.
- Ünnepekre, különleges eseményekre tárgyakat készít, részt vesz a csoportszoba díszítésében.
- Alkalomszerűen megbízatásokat teljesít.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Jártasságot szerez a különböző munkafajták végzésében.
- Segítséggel használja a munkaeszközöket.
- Szívesen és önként vállalja a naposságot és egyéb megbízatásokat.
- Feladatait a megismert szokások alapján végzi, munkájában kitartó, megbízható.
- Érti munkája fontosságát és hasznosságát.
- Munkavégzés közben képes az együttműködésre.
- Egyéni megbízatásokat önállóan teljesít.

4.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre; az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése; tanulási kompetenciáinak egyéni képességeinek megfelelő fejlesztése; az egész életen át tartó tanulás igényének és képességének megalapozása.

A tapasztalatszerzési folyamat megszervezésével és irányításával kapcsolatos elvek

- Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.
- A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.
- Biztosítja a nyugodt légkört, a megfelelő helyet és esztétikus eszközöket a tapasztalatszerzéshez.
- A tevékenységben megvalósuló tapasztalatszerzés minden korcsoportban kötetlen formában szervezi, a mozgás kivétel, ami minden életkorban kötelező tevékenységek keretében valósul meg.
- Az óvodapedagógus elősegíti, hogy minden gyermek önmaga lehetőségeihez képest fejlődjön; a gyerekeket egyéni fejlettségüknek megfelelően differenciált feladatadással készíteti sokoldalú tevékenységre.
- A tanulási folyamatban az óvodapedagógus törekszik a komplexitásra, egy-egy ismeret sokoldalú megközelítésére, feldolgozására.
- A játékoság, mint alapelv a tanulás egész folyamatában érvényesül.
- A tevékenységek irányítása során alkalmazott pedagógiai eljárásait a gyermekek egyéni szükségleteihez és fejlettségi szintjéhez igazítja.
- A tudástartalmakat érthetően közvetíti a korosztályi és egyéni jellemzők figyelembevételével, épít a gyermekek spontán és tudatosan szerzett tapasztalataira, ismereteire, érzelmvezéreltségükre, cselekvési és közlési vágyukra.
- Változatos módon motivál, támogatja az önálló tapasztalatszerzés igényét, kreativitását.
- Nagy hangsúlyt fektet a tevékenységek során az értékelésre, a reális énkép kialakulására, lehetőséget ad – támogatva a pozitívumok kiemelését - az ön- és társértékelésre.
- Változatos és innovatív módszereket (pl.: kísérletezés) és szervezeti kereteket (pl.: kooperatív munka) alkalmaz céljai eléréséhez.
- Beépíti az online információszerzés lehetőségét, használja információs és kommunikációs technológia eszközeit.

A tanulás lehetséges formái az óvodában

- Az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás: szokások alakítása.
- A spontán játékos tapasztalatszerzés.
- A játékos, cselekvéses tanulás.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés.
- A gyakorlati probléma és feladatmegoldás.

5. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a gyermekek többsége az óvodás kor végére eléri az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolaérettségnek, az iskolai életre való felkészültségnek

1. testi

2. lelki,

3. értelmi,

4. szociális kritériumai vannak.

5.1. A testi fejlődés jellemzői

A **testileg** egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás, teste arányosan fejlett, teherbíró; mozgása összerendezettebb, harmonikusabb; erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

5.2. A lelki fejlődés jellemzői

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

5.3. Az értelmi fejlődés jellemzői

- Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.
- Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek); végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét; a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségű ismeretei vannak.

5.4. A szociális fejlődés jellemzői

Az óvodáskor végére a gyermekek **szociálisan** is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermekkel.

A szociálisan érett gyermek

- Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
- Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető el a megfelelő fejlettségi szint.

6. Egészségnevelési és környezetnevelési program

Az egészség fejlesztése a kisgyermekkoról kezdődik, így az óvodai egészségnevelés megalapozó jelentőségű a személyiségfejlesztésben. A modern értelmezésű egészségnevelés széleskörűen készíti fel az óvodásgyermeket az egészség védelmére: edzi a testi erőnlétét, gondozza lelki: érzelmi, akarati, értelmi és szociális készségét. A gyermek egészsége társadalmi ügy, megvédése és fejlesztése az óvodapedagógia kulcsfeladata.

Nevelőtestületünk a személyiség sokoldalú fejlesztésével, egészséges életmódra való nevelésével, korszerű ismeretek és a környezettudatos szemlélet közvetítésével, versenyképes tudást nyújtva felkészíti a gyerekeket az eredményes további tanulmányokra.

Az óvodai egészségfejlesztés célja: minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét hatékonyan fejlesztő tevékenységekben.

Egészségfejlesztési feladatok

- A gyerekek gondozása, testi szükségleteiknek kielégítése.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, mozgásigényük kielégítése.
- A gyermeki testi képességek fejlődésének elősegítése.
- A gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- Az egészséges életmód – testápolás, tisztálkodás, étkezés, mozgás -, megalapozása, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása.
- A gyerekek mentális egészségének figyelemmel kísérése.
- Megfelelő szakemberek bevonásával és a szülők együttműködésével speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi és lelki nevelési feladatok ellátása.

Egészségfejlesztési feladataink a gyerekek

- szomatikus;
- pszichohigiénés: értelmi, érzelmi, akarati;
- szociális: társas, közösségi fejlesztésére vonatkoznak.

6.1. A szomatikus nevelés feladatai

A személyi higiénia fejlesztése

A legfőbb személyi higiénias nevelési feladat: a kézmosás szokássá fejlesztése, a saját személyi felszerelés: törülköző, zsebkendő, fésű, fogmosó-felszerelés, tornafelszerelés használata. Követelmény, hogy a személyi higiénés felszerelés minden gyermek számára külön-külön álljon rendelkezésre.

Környezeti higiénia

A környezethigiénára nevelés magába foglalja

- az óvoda tisztaságának megóvását, szépítését
- a csoportszobák szellőztetését, a helyiségek, mellékhelyiségek takarítását;
- az udvar tisztán tartását, gondozását;
- a játékeszközök higiénáját, rendben tartását.

Az egészséges táplálkozás megkedveltetése

Az étkezés lebonyolítása alkotja az óvodapedagógus egészségpedagógiai feladatát, aminek az előkészületben, az önkiszolgálásban a gyermekek is bevonja életkori fejlettségüknek megfelelő szinten.

- A gyerekek megismertetése új ízekkel, italféleségekkel pl.: zöldséglé.
- A megfelelő mennyiségű folyadékbevitel biztosítása a nap bármely szakaszában.
- A gyerekek aktív részvételének biztosítása a saláta, gyümölcstál készítésében.

Rendszeres mozgás biztosítása

A mozgás élettanilag a gyermek alapvető életjelensége, ami folyamatos cselekedtetést igényel. A cél a testedzés mellett a sport megszerettetése, a játékos mozgás által kiváltott öröm átélése.

A rendszeres mozgás biztosítását, a mozgáskultúra megalapozását, a motoros képességek fejlesztését

- a mindennaposmozgás
- a kötelező mozgás tevékenység
- a sport tevékenységek szolgálják.

6.2. A pszichohigiénés: lelki, érzelmi, akarati nevelés feladatai

A pszicho higiénés nevelés a lelki egészség fenntartásához és fejlesztéséhez szükséges készségeknek, képességeknek fejlesztése.

A pszicho higiénés lelki egészség fejlesztésének főbb feladatai:

- a társas-társadalmi beilleszkedés, integráció megvalósítása,
- szokásrendszer elsajátítása.

A beilleszkedési képesség gyakorlása

Az óvodai nevelés feladata a gyerekek beilleszkedési képességének elősegítése, amely az alábbi személyiségfejlesztő tevékenységekben valósul meg.

- a társkapcsolatok erősítése, az együttműködés fokozása;
- a másik személy megismerése, elfogadása, kedvező társalgási kapcsolat;
- gyermekközösségekkel történő kapcsolattartás, barátkozás;
- szolidaritás, bizalom a rászorulókkal szemben;
- a szegregáció elvének és gyakorlatának elutasítása.

Az alkalmazkodóképesség fejlesztése

Az alkalmazkodás valamely állapothoz való hasonulás, hozzá illeszkedés, aktív elfogadás, beállítódás:

- egészségvédő, balesetmegelőző, szabálykövető készséges magatartás;
- a változó természeti és kulturális feltételekhez alkalmazkodó viselkedés;
- az emberi kapcsolatok tiszteletben tartása, udvarias, segítők viselkedés;
- napirend, együttműködési program elfogadása és sikerében való részvétel.

6.3. A szociális egészség fejlesztési feladatai

A szociális egészség fejlesztés a gyermeket a közösségbe való befogadásra, egyenértékű emberként való elfogadásra készíti elő, és szeretetteljes együttműködésben való részvételre szoktatja.

7. A környezet védelme

A külső világ tevékeny megismerésének fő feladata, hogy a gyermekekhez közel hozza a társadalmi és természeti környezet hozzá érzelmileg közel álló jelenségeit, s megalapozza ezzel a környezetet ismerő és védő személyiség kialakulását.

Az óvodapedagógus nevelő munkája során olyan természetszemlélet megalapozására törekszik, amely a természetet tisztelő, elfogadó, annak törvényeit tiszteletben tartó személyiség sajátja.

Az óvodapedagógus feladatai

- A fenntartható fejlődés érdekében hangsúlyt helyez a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására; a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítására.
- Közös programokat szervez a családokkal pl.: papírgyűjtés, kirándulások, ültetés.
- Ösztönzi a gyereket, hogy aktívan részt vegyen a környezete tisztaságának megőrzésében: szemetes használat, levélseprés, gereblyezés, virágültetés, bokrok, fák, virágok megóvása.
- Lehetőséget biztosít az állat- és növényvilág megismertetése során a felelős magatartás pl.: téli madáretetés gyakorlására.
- Környezettudatos magatartásra nevel, megszervezi a környezeti jeles napokhoz kötődő programokat.

Környezetvédelmi világnapok

- **Állatok Világnapja**- október 04.
- **Víz Világnapja**- március 22.
- **Föld Napja** - április 22.
- **Madarak és Fák Napja**-május 10.

8. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az esélyegyenlőség és a másság elfogadása az az emberi jog, hogy minden embert – származására, nemére, nemzetiségére, vallására, testi-lelki sérülésére, fogyatkozására tekintet nélkül – ugyanazok a jogok és lehetőségek illették meg az életben való érvényesülés folyamatában. Az óvodapedagógus alapfeladata a másság elfogadtatása a gyermekközösséggel.

A nevelés célja

A sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztésének megvalósítása, az esélyegyenlőség biztosítása, a közösségbe való beilleszkedés segítése.

A tanulási zavarokat megelőző, támogató, minőségi és befogadó nevelés-oktatáshoz való hozzáférés folyamatos javítása, az oktatási egyenlőtlenségek csökkentéséhez, valamint – a hátránycsökkentő óvodai fejlesztő programok kidolgozásával és fejlesztésével, családközpontú jó gyakorlatok összegyűjtésével és elterjesztésével, valamint óvodapedagógusaink fejlesztésével – az Óvodai nevelés Országos Alapprogramban rögzített hátránycsökkentő szerep eredményes megvalósítása, az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítése, a szociális hátrányok csökkentése, a lemaradások folyamatos kompenzálása.

A célokból adódó feladatok

- A sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő és a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek szocializációjának segítése.
- Bátorító nevelés az emberi kapcsolatok kialakításában, egyéni képességfejlesztés, mely mindig az egyes gyermek aktuális fejlettségéhez igazodik. A gyermekek megfigyelése, felmérése, az aktivitás elősegítése; finommotorika, vonalbiztonság, íráskészség kialakításának játékos fejlesztése; a figyelemkoncentráció alkotásközpontú módszerrel történő fejlesztése; gondolkodási képességek fejlesztése, új struktúrák létrehozása; fantáziafejlesztés; a sztereotip megfogalmazások elkerülésének támogatása; együttműködési képességek fejlesztése.
- A gyerek testi, lelki, szellemi szükségletének kielégítése.
- Kölcsönös tiszteleten, feltétel nélküli szereteten alapuló kapcsolat kialakítása.
- Jó kapcsolat építése a szülőkkel, hogy kellő bizalom alakulhasson ki az együtt neveléshez.

8.1 A szociális hátrányok enyhítését segítő nevelés

A szociális hátrányú gyermekeknél nem a szervezeti fogyatkozás okoz hátrányt a személyiség fejlődésében, hanem a családi, társadalmi, kulturális, anyagi háttér kedvezőtlen hatása. Az óvodai nevelés a szociális hátrányú gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására

törekszik, fejlesztő nevelésükhöz, szükség esetén, a gyermekvédelmi szakhálózat munkatársai segítenek.

A nevelés célja a hátrányos helyzetből adódó lemaradások folyamatos kompenzálása pl.: alacsony beszédszínvonal, kifejezőmód, illemszabályok hiánya, a szegényes szókincs.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

- Észlelési tapasztalatok szóbeli megerősítése, tudatosítása.
- Szókincsbővítés tárgyak, cselekvések, események, térbeli viszonyok, színek, formák, méretek, azonosságok, különbözőségek meghatározásával.
- Irodalmi élmények feldolgozása, anyanyelvi játékok alkalmazása.
- A beszédkedv fokozása, beszédképesség fejlesztése.
- A nyelviileg gátolt gyermekeknél a probléma okainak felderítése, a fejlesztés lehetőségeinek megkeresése, szükség esetén logopédus segítségének kérése.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az érzelmi nevelés területén a hátrányos helyzetből származó lemaradások enyhítését célzó folyamat elvei.

- Kedvező érzelmi hatások érik a gyereket már az óvodába lépéskor.
- Az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív érzelmi töltés jellemezze.
- Jó kapcsolat kiépítése a szülőkkel, mely lehetővé teszi a bizalmon alapuló együttműködést.
- A gyermekbarátságok kialakulásának támogatása, hogy a gyerekek örömmel és érdeklődéssel kapcsolódjanak be a közös tevékenységekbe.
- A szokásrendszer megalkotásában a gyerekek bevonása lehetővé teszi az elvárásoknak való könnyebb megfelelést.
- Óvodai és csoport szinten közös programok, ünnepek szervezése, a hagyományok ápolása.
- Biztonságérzetük, stabil helyük kialakítása a szűkebb, tágabb környezetükben, megértő, befogadó, elfogadó légkör teremtése.

8.1.1. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelése

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében alapelv

- Az önazonosság megőrzése, ápolása, erősítése.
- A társadalmi integráció támogatása.
- Az elfogadó, segítő környezet biztosítása.

Egészséges életmód alakítása

- Az óvodapedagógus fokozottan odafigyel és egyénileg, differenciáltan fejleszti a gyerekeket a higiénés, az egészséges táplálkozási szokások, az egészséges életvitel szokás kialakításában, gyakorlásában.
- A fokozatosság elvét betartva a már ismert szabályokra alapoz, az óvodai szokások bevezetését utánzásos helyzetekben fokozatosan végzi.

8.2 A sajátos nevelést igénylő gyermekek óvodai nevelése

Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknek is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik, fejlesztő nevelésükhöz a pedagógiai szakszolgálat nyújt segítséget.

A nevelés célja: a sajátos nevelési igényű gyermek alkalmazkodó készségének, a közösségbe való beilleszkedésének segítése; az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés kialakítása, fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladata: egyéni fejlesztési terv alapján a gyermek fejlesztése; és együttműködés a fejlesztést segítő szakemberrel.

A sajátos nevelést igénylő gyermekek óvodai nevelésének általános elvei

- A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és módszertani differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását; kiegészítő fejlesztő, korrekciós célú pedagógiai eljárások alkalmazását; egyéni fejlesztési terv készítését teszi szükségessé.
- A fejlesztés tartalma minden esetben az orvosi- gyógypedagógiai-pszichológiai vizsgálat eredményeire épül.
- Az elvárások igazodnak a gyermekek fejlődésének üteméhez, a fejlesztés a számukra megfelelő területeken valósul meg.
- Az óvodai fejlesztés akkor a leghatékonyabb, ha a fejlesztő tevékenység mindig több funkciót érint egyszerre, fontos, hogy a gyermek mindig a lehető legtöbb csatornáját használja tevékenységei során.
- A fejlesztés magába foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek fejlesztését.
- A fejlesztésben a lemaradás területeinek függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt, de a gyermeket a nevelés, a fejlesztés nem terhelheti túl.
- Az egészségügyi és pedagógiai célú fejlesztő tevékenység team-munkában kialakított nevelési folyamatban valósul meg.

9. Óvoda-iskolai átmenet támogatása

Az átmenet támogatásának célja

Az intézmény partnerkapcsolatainak bővítésével, az együttműködési formák erősítésével, az intézményi és intézményközi műhelyek működtetésével az óvoda-iskola közötti átmenet előkészítése, megkönnyítése, eredményessé tétele.

A célból adódó feladatok

- A két intézmény átmenetét segítő programok kidolgozása és működtetése.
- Az óvoda-iskola átmenet komplex: mérésen és nyomon követésen alapuló, differenciált pedagógiai támogatása.
- A tanköteles kort elérő gyermekek közül az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget el nem érő gyermekek fejlesztése a sikeres iskolai tovább haladásukat megalapozó készségek, képességek, attitűdök fejlődését elősegítő pedagógiai eszköztár használatával.

10. Tehetséggondozás

Az óvodai tehetséggondozás a nevelőmunka szerves része, a tehetség-ígéretek felfedezése, egyénre szabott fejlesztése.

Tehetséggondozás célja: a tehetséges gyermekek kiemelkedő képességeinek korai felismerése.

Tehetséggondozás feladatai

- Ingergazdag környezet és a személyre szabott interakció biztosítása.
- Az önálló felfedezés lehetőségének megteremtése, változatos tevékenységek biztosítása önmaguk kipróbálására, megismerésére.
- A tehetséges gyermek erős oldalának fejlesztése.
- Az elfogadó, személyiségfejlődést segítő légkör kialakítása.

Az óvodában a tehetséges gyermekek fejlesztése az óvodai csoportban, illetve tehetséggondozó tevékenységeken zajlik. A csoporton kívüli tehetségfejlesztő tevékenységeket szakképzett pedagógusok vezetik.

11. Gyermekvédelem

A gyermek jogainak érvényesítése: ellátása, gondozása, nevelése elsődlegesen a családra tartozik, az óvodai nevelés kompetenciaköre: a személyiség fejlesztése, a veszélyeztetettség megelőzése, a gyermekvédő szolgáltatást nyújtókkal történő kapcsolattartás. A gyermekvédelmi munkát a gyermekvédelmi felelősök koordinálják.

A gyermekvédelem célja: a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatása, a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítése. Minden gyermeknek joga van az egyéniségéhez optimálisan illeszkedő pedagógiai rendszerben a számára kevésbé korlátozó és szegregált környezetben nevelkedni.

Kompetencia szintek a gyermekvédelem területén

- intézményvezető, tagóvodavezető
- gyermekvédelmi megbízott,
- óvodapedagógus,
- óvodai szociális segítő.

Óvodáinkban megvalósuló gyermekvédelem feladatai

- Észlelő- és jelzőrendszeri tevékenység megvalósítása: érzékenyítés, a veszélyeztetettség tüneteinek korai felismerésében való segítségnyújtás, a jelzés megtételének támogatása.
- Veszélyeztetettség kialakulásának korai felismerése, felderítése; hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetből adódó lemaradások felismerése, kompenzálása; BTMN gyerekek szakemberhez való irányítása.
- Az egyenlő bánásmód elvének biztosítása, az esélyegyenlőségnek mindenkire kiterjedő megvalósulása, az előítéletek kialakulásának megelőzése.

- A hátrányos, halmozottan hátrányos és veszélyeztetett gyermek szociális problémáinak figyelemmel kísérése, szükség esetén intézkedési terv készítés; a gyermek veszélyeztetettségének megszüntetésében való közreműködés.
- Rendszeres kapcsolattartás a család- és gyermekvédelmi szervekkel, a védőnővel, gyermekorvossal, szociális segítővel, aki támogatja a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátását is.
- A preventív gyermekvédelem erősítése, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése.
- A gyermek egyéni bánásmódban és kiemelt figyelemben részesítése.
- Tájékoztatás nyújtása az igénybe vehető térítési díjkedvezményről, a támogatások lehetséges módjairól, a segítőik elérhetőségeiről, az egyes programokba a szülők bevonása, egyéni segítségnyújtás, tanácsadás.

Munkaformái: esetmegbeszélések, szupervízió, intézményen belüli belső képzések

Hátrányos helyzetű gyermek

- Mindkét szülő legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik.
- Lakáskörülményei csak korlátozottan biztosítják az egészséges fejlődéshez szükséges feltételeket.
- A szülők bármelyike legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy.

Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

- Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, és akinél a hátrányos helyzetű gyermeket meghatározó körülmények között legalább kettő fenn áll.
- A nevelésbe vett gyermek.

Veszélyeztetett gyermek

- Az olyan gyerek, akinek testi, lelki, értelmi, erkölcsi fejlődését a szülő és a családi környezet által tanúsított magatartás, mulasztás vagy körülmény gátolja vagy akadályozza.

Intézményünk gyermekvédelmi felelősei

- Koordinálják a gyermekvédelmi munkát.
- Kapcsolatot tartanak a Gyermekjóléti Szolgálattal és a Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Szociális Osztályával, valamint a Pedagógiai Szakszolgálattal.
- Együttműködnek a kollegáikkal, érdeklődnek a gyermek helyzetéről, figyelemmel kísérik a problémás eseteket.
- Nyilvántartást vezetnek a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekekről.
- Beszámolnak a nevelőtestületnek a munkájukról.
- Részt vesznek gyermekvédelmi továbbképzéseken.

12. Hagyományok, ünnepek

Az ünneplés pedagógiai szempontból kiemelt lehetőséget kínál a gyermeki személyiség fejlesztésére, a pozitív életérzés elmélyítésére. A gyerekek megismerik a nemzeti, családi, tárgyi kultúra értékeit, védelmét. Az ünnepek gazdag lehetőséget kínálnak a család-óvoda kapcsolatának erősítésére, a szülő, a gyermek és az óvodapedagógus között megvalósuló együttműködésre. A

családközpontú munka fontos fókusz a szülők segítése, támogatása abban, hogy gyermekük társas-érzelmi készségeinek fejlődését hatékonyan támogassák. A nevelőtestületnek a tervezési-szervezési feladatokban való aktív részvételének támogatása lehetővé teszi a befogadó óvodai nevelést célzó tevékenységek hatékonyságának növelését.

Ünnepeink

Ünnepek	Zárt ünnep	Nyitott ünnep
Általános ünnepek		
Népmese napja	X	
Idősek napja		X
Márton-napi vásár		X
Mikulás	X	
Karácsony		X
Farsang	X	
Március 15.	X	
Húsvét		X
Ovi-kóstoló		X
Anyák napja		X
Búcsú az óvodától		X
Gyermeknap		X
Zöld ünnepek		
Állatok Világnapja		X
Víz Világnapja	X	
Föld Napja	X	
Madarak és Fák Napja	X	
Méhek Világnapja	X	